

Ranuan kunnankirjaston yhteistyösopimus Lapin kirjastojen kanssa ja uuden kirjastojärjestelmän hankinta

1150/47.471/2016

Sivistyslautakunta § 44

Ranuan kunnanhallitus on päättänyt kokouksessaan 03.03.2014 § 61, että Ranuan kunnankirjasto on mukana Lapin yhteisen kirjastojärjestelmän hankinnassa ja uusi kirjastojärjestelmä hankitaan vuonna 2016 yhteisen kilpailutuksen jälkeen. Samalla kunnanhallitus päätti, että Ranuan kunnankirjasto liittyy Lapin kirjasto –ryhmän kanssa samaan kirjastojärjestelmään.

Tuossa vaiheessa Rovaniemen kaupunginkirjaston hallinnoimassa Meidän yhteinen kirjasto -hankkeessa kaikkia Lapin kirjastoja edustava työryhmä teki vielä selvitystä tarjolla olevien kaupallisten kirjastojärjestelmien välillä. Tilanne muuttui kun Koha -kirjastojärjestelmä otettiin käyttöön Joensuun maakuntakirjaston alueella kesällä 2014 ja siitä saadut kokemukset olivat myönteisiä. Avoimen lähdekoodin kirjastojärjestelmän valintaa puolsivat hyvien käyttökokemusten lisäksi huomattavasti nykyisiä järjestelmäkustannuksia edullisemmat kustannukset. Lisäksi ei-kaupallisuus, joustavuus, oma kehitystyö ja ylläpito olivat avoimen koodin kirjastojärjestelmän etuja ja puolsivat sen valintaa. Työryhmä päätyi lopulta esittämään ei-kaupallisen avoimen lähdekoodin kirjastojärjestelmän valintaa Lapin kirjastojen uudeksi kirjastojärjestelmäksi.

Lapin kirjasto –ryhmään (kimppa) kuuluu tällä hetkellä valtaosa Lapin kirjastoista. Ryhmän ulkopuolella ovat Ranua, Simo, Tervola, Posio, Kemi ja Keminmaa. Lapin kirjastojen johtoryhmän suunnitelman mukaan kaikki em. kirjastot liittyvät Lapin kirjastoihin, jolloin Lapin maakunnan kaikki kirjastot ovat samassa kimpassa ja käyttävät samaa kirjastojärjestelmää. Lapin kirjastot –kimpan toimintaa koordinoi Rovaniemen kaupunginkirjasto – Lapin maakuntakirjasto. Maakuntakirjaston toiminnasta määrätään Kirjastolaissa (904/1998). Lapin kirjastojen yhteistoiminnasta on laadittu sopimus, johon kaikki mukana olevat kunnat sitoutuvat. Yhteistoiminnasta vastaa johtoryhmä, johon kukin kunta nimeää yhden kirjastoammatillisen edustajan, joka on kirjaston johtaja, hänen sijaisensa tai valtuuttamansa henkilö. Kirjastojärjestelmästä aiheutuvat yhteiset kustannukset ja tuotot jaetaan kuntien asukasluvun suhteessa. Mikäli tietorekisterin luovutuksesta syntyy tuottoa, se käytetään järjestelmästä aiheutuvien kulujen kattamiseen. Johtoryhmä päättää Lapin kirjastojen yhteisistä hankinnoista. Yhteistoiminnan tavoitteena on tuottaa kirjastopalvelut edullisesti ja laadukkaasti kaikissa mukana olevissa kunnissa.

Ranuan aiemmassa päätöksessä (KH 3.3.2014 §61) päätettiin liittymisestä yhteiseen kirjastojärjestelmään. Ranuan kirjasto kuuluu Karpalo –kimppaan, joka on nyt purkaantumassa ja kaikki siinä mukana olevat kirjastot siirtyvät oman maakuntansa mukaisiin kirjastoryhmittymiin (kimppoihin). Karpaloista Utajärvi on

jo siirtynyt Ouluun. Taivalkoski ja Pudasjärvi ovat siirtymässä Ouluun kesän 2016 aikana. Jäljelle jäävät Ranua, Simo ja Tervola, jotka liittyvät Lapin kirjasto –kimppaan alla mainittavan suunnitelman mukaisesti. Karpalo –kimppan purkaantumisen vuoksi Ranuan kirjaston ei kannata jäädä yksin vaan toiminnallisesti ja taloudellisesti järkevintä on liittyä koko Lapin maakunnan kanssa samaan ryhmittymään.

Koha –kirjastojärjestelmä otetaan käyttöön Joensuun maakunnan kirjastojen lisäksi Mikkelin, Kouvolan, Oulun, Rovaniemen ja Turun maakuntakirjastojen alueilla, joista Mikkelin, Oulu ja Kouvola ovat jo ottaneet järjestelmän käyttöön. Rovaniemi ottaa Koha -kirjastojärjestelmän käyttöön syksyllä 2016. Sen jälkeen yhteiseen tietokantaan konvertoidaan muut liittyvät kirjastot.

Konvertointijärjestykseksi on sovittu: Kemi, Posio, Keminmaa, Simo, Tervola ja Ranua. Em. maakuntakirjastojen yhteisessä Kohti Kohaa –hankkeessa on selvitysten perusteella päädytty perustamaan Koha Suomi Oy, joka on omistajakuntiansa hallinnoima voittoa tavoittelematon yhtiö, jonka tarkoitus on ylläpitää kirjastojärjestelmää ja sen käyttäjätukea sekä huolehtia järjestelmän kehittämisestä. Koha Suomi Oy:öön liittymisestä päätetään Ranualla erikseen.

Kirjastojärjestelmän vaihtaminen on huomioitu Ranuan kirjaston talousarviossa ja rahaa on varattu tälle vuodelle. Järjestelmäkehittäjän palkkaamiongelmien ja syksyllä tulevan uuden ohjelmistopäivityksen vuoksi kirjastojen konversiot siirtyvät osittain vuodelle 2017. Sen vuoksi myös ensi vuoden budjettiin on varattava rahaa kirjastojärjestelmän vaihtamiseen. Vuosittaiset käyttökustannukset tulevat viimeistään vuodesta 2018 alkaen olemaan n. puolet nykyisistä kustannuksista. Vuoden 2016-2017 osalta kuluja tulee järjestelmän käyttöönotosta, palvelimen hankinnasta, mahdollisista nykyiseltä järjestelmäntoimittajalta ostettavista palveluista tai sisällöistä sekä järjestelmätietojen konvertoinnista. Lisäksi on vielä maksettava entisen järjestelmän kustannukset. Mahdollisesti kustannuksia tulee myös verkkokirjastosta. Kirjastojärjestelmää ei tarvitse kilpailuttaa, koska se on vapaan lähdekoodin järjestelmä ja vapaasti ladattavissa verkossa (JHS 169 Avoimen lähdekoodin ohjelmien käyttö julkisessa hallinnossa). Tällä hetkellä KOHA on ainoa suomalaisille kirjastoille lokaloitu ja suomeksi käännetty avoimen lähdekoodin kirjastojärjestelmä, jonka tietokannan omistavat kirjastot itse.

Lapin kirjastot kilpailuttavat palvelinpalvelut, koska tässä tapauksessa hankinnan kohteena voivat olla vain avoimeen ohjelmistoon kohdistuvat palvelut. Sopimus palvelinpalveluista tehdään kilpailutuksen jälkeen yhdessä kaikkien Lapin kuntien kanssa. Palvelinkustannukset jakaantuvat kuntien asukasluvun suhteessa. Samalla periaatteella kilpailutetaan muutkin mahdollisesti tarvittavat palvelut, mm. tekstiviestipalvelut ja e-postipalvelut. Kehittämisen- ja ylläpitopalvelut tulevat perustettavan Koha Suomi Oy:n kautta.

Lapin kirjastoihin liittymisen myötä Ranuan kunnankirjaston asiakkailta on mahdollisuus käyttää kaikkien muidenkin Lapin kuntien kirjastojen palveluita omalla kirjastokortillaan ja yhden käyttöliittymän kautta. Ranua ottaa käyttöön Lapin kirjastojen yhteiset käyttö säännöt ja maksut. Lapin kirjasto edellyttää, että kaikissa kunnissa tehdään sitova päätös Lapin kirjastoon liittymisestä ja

Koha-kirjastojärjestelmän hankinnasta.

Esityslistan mukana jaetaan sopimus Lapin kirjastojen yhteistoiminnasta.

Päätösehdotus: Sivistyslautakunta esittää Ranuan kunnanhallitukselle ja edelleen valtuustolle kirjastotoimenjohtajan esityksen mukaisesti, että Ranuan kunnankirjasto liittyy Lapin kirjastoon sekä hankkii ja ottaa käyttöön Koha-kirjastojärjestelmän yhdessä Lapin kirjastojen kanssa. Kustannukset uuteen kirjastojärjestelmään siirtymisestä maksetaan kirjaston käyttötaloudesta.

Päätös: Hyväksyttiin yksimielisesti.

Lisätietoja asiasta antaa Kirjastotoimenjohtaja Vesa Sarajärvi
puh. 040-8670220
etunimi.sukunimi@ranua.fi